

Latvijas Nacionālās bibliotēkas “Virtakas klases” piedāvājums vidusskolēniem

Foto: Kristis Luhaers

Ekskursijas

Ekskursija ekspozīcijā “Grāmata Latvijā” (10.–12. klase, līdz 15 cilvēkiem)

Ekskursijas dalībnieki iepazīst stāstu par grāmatas kā medija attīstību no pirmsākumiem līdz mūsdienām. Ekspozīcija ne tikai sniedz ieskatu Latvijas grāmatniecības vēsturē, bet, piedāvājot dažādas līdzdarbošanās iespējas, ļauj ikvienam aizdomāties arī par savām attiecībām ar grāmatu.

Ekskursijas ilgums: 30–60 min.

Pašvadīta ekskursija ekspozīcijā "Grāmata Latvijā" (10.–12. klase, līdz 15 cilvēkiem)

Savstarpēji sadarbojoties, dalībnieki izzina ekspozīciju, atlasa interesantāko un būtiskāko informāciju, kā arī mācās cits no cita. Nodarbība palīdz attīstīt lasītprasmi, prezentācijas, komunikācijas un informācijas atlasēšanas prasmes.

Ekskursijas ilgums: 60 min.

Nodarbības

Nodarbība par zīmēm, simboliem un zīmoliem (10.–12. klase, līdz 15 cilvēkiem)

Mācību nodarbībā jaunieši iepazīst un izzina Virtakas ieža zīmju simbolisko nozīmi. Apzinot mūsdienu zīmju un simbolu līdzību ar senajām zīmēm un iepazīstot zīmolu veidošanas pamatus, dalībnieki veido savas dzimtas zīmolu, prezentē to klases biedriem, pamatojot tā simbolisko nozīmi. Nodarbība attīsta radošumu, prezentācijas un argumentācijas prasmes.

Nodarbības ilgums: 60 min.

Tīkloties kultūras kanonā (10.–12. klase, līdz 15 cilvēkiem)

Praktiski darbojoties, skolēni iepazīst ekspozīciju “Grāmata Latvijā” no tajā ietvertu Latvijas Kultūras kanona vērtību skatupunkta, papildinot zināšanas un meklējot kopsakarības kultūras vēstures procesos. Skolēni atkārti dizaina pamatprincipus, pārdomā modernisma rašanās cēloņus un to, kā tas izpaužas vizuālajā mākslā. Nodarbības gaitā atklātās kopsakarības atainojot kolāžā, dalībnieki pagatavo savu unikālu pastkarti.

Nodarbības ilgums: 60 min.

Lasīšana kā pretošanās jeb pašizdots (10.–12. klase, līdz 15 cilvēkiem)

Improvizētā sēdē dalībnieki iepazīstas ar aizliegumiem, kas saistīti ar rakstītu un lasītu vārdu dažādos Latvijas vēstures posmos – no grāmatniecības pirmsākumiem līdz mūsdienām. Nodarbība palīdz uztvert un atlasīt informācijā būtisko, rosina pārdomāt personisko atbildību un paplašina dalībnieku redzesloku vēstures kopsakarībās.

Pēc ekspozīcijas “Grāmata Latvijā” apmeklējuma skolēni dodas uz Žaņa Lipkes memoriālu, kura tapšanā tā sauktajam *samizdatam* bijusi būtiska loma.

Nodarbības ilgums: 120–200 min.

Kas kopīgs vilcienam un grāmatai?* (10.–12. klase, līdz 30 cilvēkiem (tiek dalīti divās grupās))

Nodarbības laikā dalībnieki iepazīst Latvijas Nacionālās bibliotēkas ekspozīciju “Grāmata Latvijā” un Dzelzceļa muzeja ekspozīciju. Darbojoties pāros, ar domu kartes palīdzību skolēni meklē informāciju, lai atrastu kopsakarības un atbildes uz jautājumu “Kas kopīgs vilcienam un grāmatai?”. Dalībnieki noskaidro, kā tvaika dzinēja izgudrošana saistīta ar grāmatu iespiešanu un tvaika vilcienu. Viņi uzzina, kad un kur Latvijā būvētas pirmās dzelzceļa līnijas, kad izdotas pirmās grāmatas un kas vienlaikus noticis citviet pasaulē.

Uzdevumu pildīšanas gaitā skolēni izmanto vēstures zināšanas, attīstot kritisko domāšanu, sadarbības un pašvadības prasmes. Nodarbības noslēgumā tās dalībnieki būs nostiprinājuši zināšanas par Latvijas un pasaules vēstures notikumiem, tostarp, industriālās revolūcijas ietekmi uz ražošanu, transportu, izglītību un zinātnei.

Nodarbības ilgums: 105 min.

Radošās darbnīcas

Marmorēšana (10.–12. klase, līdz 15 cilvēkiem)

Darbnīcas dalībnieki iepazīst un izmēģina senu papīra dekorēšanas tehniku – marmorēšanu. Katrs skolēns, izvēloties savus krāsu salikumus un intensitāti, veido rakstu uz ūdens virsmas, no kuras tas tiek pārnestas uz papīra. Marmorēšanas raksti ir unikāli – tos nav iespējams atkārtot un nokopēt. Visi darbnīcā nepieciešamie materiāli pieejami uz vietas.

Darbnīcas ilgums: 40 min.

Grafikas darbnīca (10.–12. klase, līdz 15 cilvēkiem)

Darbnīcas laikā dalībnieki iepazīstas ar bostonpreses vēsturi un darbības principiem. Attīstot radošumu, trenējot precizitāti un pacietību, katrs skolēns izveido savu iespiedformu, kuru nodarbības beigās var nodrukāt. Iespiedformas veidi (monotipija, linogriezums, alternatīvie klišeju izgatavošanas veidi) tiek piemēroti atkarībā no dalībnieku skaita un vecuma, kā arī nodarbības ilguma. Visi darbnīcā nepieciešamie materiāli pieejami uz vietas.

Darbnīcas ilgums: 60 min.

Grāmatu iesiešana (10.–12. klase, līdz 15 cilvēkiem)

Pēc dažādu grāmatas elementu iepazīšanas ekspozīcijā “Grāmata Latvijā” skolēni veido un iesien savu miniatūrgrāmatu. Lai izveidotu grāmatas sējumu, darbnīcas dalībniekiem jābūt gataviem strādāt ar lielu pacietību un precizitāti. Visi darbnīcā nepieciešamie materiāli pieejami uz vietas.

Darbnīcas ilgums: 60 min.

Kaligrāfijas darbnīca (10.–12. klase, līdz 15 cilvēkiem)

Darbnīcas mērķis ir uzzināt vairāk par kaligrāfijas vēsturi, īpaši koncentrējoties uz viduslaiku manuskriptiem, un sniegt iespēju izmēģināt rakstīt ar dažādiem instrumentiem, tajā skaitā spalvaskātu. Darbnīca arī demonstrē, ka, par spīti noteikumiem, kaligrāfija ir radošs process. Visi darbnīcā nepieciešamie materiāli pieejami uz vietas.

Darbnīcas ilgums: 60 min.

Ekskursijas, nodarbības un radošās darbnīcas skolēniem – bez maksas!

*Nodarbības “Kas kopīgs vilcienam un grāmatai?” maksa saskaņā ar Latvijas dzelzceļa vēstures muzeja cenrādi.

Kontakti

Latvijas Nacionālā bibliotēka
Mūkusalas iela 3, Rīga, 1. stāvs
Tālrunis: 26420065
E-pasts: gramata.latvija@lnb.lv

